

Дар'я Клименчук
студентка 3 курсу, 8 групи ФФО.
Науковий керівник: **М. В. Кузуб**,
старший викладач кафедри обліку та оподаткування,
Київський національний торговельно-економічний університет,
м. Київ

ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ З ЕКСПОРТУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

На шляху світової економічної інтеграції важливого значення для країн набуває плідний економічний та інформаційний обмін між бізнесовими колами країни та її партнерами. Організація обліку наявності та руху готової продукції є однією з основних стадій діяльності підприємства.

Розвитком теорії та практики бухгалтерського обліку операцій з експорту продукції займались вітчизняні та зарубіжні науковці: Ф.Ф. Бутинець, А.М. Герасимович, Г.М. Дроздова, І.В. Жиглей, М.В. Кужельний, Ю.А. Кузьмінський, В.Г. Козак, Ю.М. В.В. Сопко, О.І. Степаненко, а також зарубіжні вчені Д.Р. Аріфулін, С.А. Бороненкова, О.О. Кірова, О.Ф. Мухін, М.І. Овсійчук, Д.М. Усаєв.

Одним із важливих складових зовнішньоекономічної діяльності є операції з експорту. Розвиток експортного потенціалу товаровиробників багато в чому залежить від ефективності роботи митних, податкових та інших державних органів, гармонізації бухгалтерського обліку і аудиту операцій з експорту.

Готовою продукцією є та продукція (робота, виріб, послуга), яка повністю закінчена обробкою на підприємстві, пройшла всі стадії технічного випробування, відповідає технічним стандартам і умовам.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (ст. 1) дає таке визначення: «експорт (експорт товарів) – продаж товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України, включаючи реекспорт товарів» [1].

Під експортними товарами розуміють ті товари, які вивозяться з митної території країни. Товари, що потрапляють під експортну категорію, вимагають декларування та спеціального митного оформлення в загальному порядку і в той же час, враховуючи особливості та специфіку цього митного режиму. Якщо вивозиться окремий вид товару, то співробітниками митниці він може обкладатися іншим податком.

Основні інструменти державного регулювання вивозу товарів за кордон (експорту товарів) – це податкове й тарифне регулювання, валютний контроль і, звичайно ж, різні нетарифні засоби.

Експорт товарів має і свій специфічний тариф, що представляється у вигляді цілого комплексу постанов уряду, які містять в собі ті чи інші ставки мит на вивезення товару, список даних товарів, а також є всі положення зі зміни цих постанов

Основним джерелом облікової інформації є документація. Кожну господарську операцію потрібно попередньо зареєструвати в документах, дані яких є в подальшому єдиною підставою для відображення її в бухгалтерському обліку. Також при відображенні в обліку експортних операцій потрібно звертати увагу на те яка подія відбулася раніше отримання передоплати чи відвантаження продукції.

При виході підприємств на зовнішній ринок і здійсненні експортних операцій необхідно дотримуватися такої політики, яка б давала змогу отримувати прибуток від реалізації товарів на зовнішньому ринку і задовольняла власні потреби підприємства в товарах і послугах.

Питання підвищення ефективності експортної діяльності фірми необхідно розглядати комплексно із визначенням основних стратегічних орієнтирів підприємства та оцінкою його можливостей під час реалізації обраної експортної стратегії.

У бухгалтерському обліку при реалізації продукції, товарів (робіт, послуг) на експорт підприємство одержує дохід у момент відвантаження продукції, товарів або підписання акту про виконані роботи, надані послуги незалежно від часу надходження грошей. При визнанні доходів слід керуватися П(С)БО 21 «Вплив

змін валютних курсів», згідно з яким операції в іноземній валюті при первинному визнанні відображаються у валюті звітності шляхом перерахунку суми в іноземній валюті із застосуванням валютного курсу на дату здійснення операції - дату визнання доходів [2].

Експортна політика, як у масштабах країни, так і на фірмовому рівні, нерозривно пов'язана з широким спектром регулюючих, управлінських заходів. Функціональною метою такої політики є створення оптимальних умов для виробництва високоякісних товарів із порівняно низькою собівартістю, що дало б змогу їм ефективно конкурувати на зовнішніх ринках.

Як показує досвід розвинутих країн, саме за рахунок стимулювання державою експортного, причому головне — експортного технологічного напрямку зовнішньоекономічної діяльності, їм вдається втримувати стабільну динаміку економічного розвитку. Тому в сучасних умовах ефективний розвиток українського експорту є важливим елементом довгострокової стратегії держави щодо ринкового реформування і структурної перебудови економіки.

При здійсненні експорту в бухгалтерському обліку відображаються такі господарські факти, як: відвантаження товару зі складу, надходження грошей на поточний рахунок або оприбуткування товару (якщо експорт здійснюється на умовах бартеру), отримання доходу та віднесення витрат за операцією і визначення фінансового результату.

При здійсненні експорту товарів підприємство може спочатку отримати попередню оплату за товари, а лише потім їх відвантажити покупцеві. Відповідно до п. 6 ПБО 21 сума авансу (попередньої оплати) в іноземній валюті, одержана від інших осіб у рахунок платежів для постачання готової продукції, інших активів, виконання робіт і послуг, при включенні до складу доходу звітного періоду перераховується у валюту звітності із застосуванням валютного курсу на початок дня дати одержання авансу.

Відповідно до пп. 134.1.1 п. 134.1 ст. 134 Податкового кодексу об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового

результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають згідно з положеннями розділу III цього Кодексу.

Для відображення експортних операцій в обліку слід користуватись вимогами Податкового кодексу України порядок відображення в обліку експортних операцій залежить від умов їх оплати. Для відображення експортних операцій в обліку слід користуватись вимогами Податкового кодексу України.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» / (Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29, ст. 377). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
2. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" // N 193 від 10.08.2000 Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2000 р за N 515/4736. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>
3. Бабій Л.І. Порядок здійснення експортно-імпортних операцій і його вплив на організацію обліку. Вісник Житомирського державного технологічного університету: Економічні науки. 2005. № 1 (31). С. 19-25 (0,3 друк.арк.).
4. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Київ : Київ :Знання-Прес, 2002.